

DR
K3NC2R1
HUS4T

DR
Symfoni
Orkestret
Danish National
Symphony Orchestra

Torsdag 8. november 2018 kl. 19.30

Fredag 9. november 2018 kl. 19.30

ESCHENBACH & BRAHMS

DR SymfoniOrkestret

Christoph Eschenbach, dirigent

Tzimon Barto, klaver

PRO GRAM

Torsdag 8. november kl. 19.30
Fredag 9. november kl. 19.30

DR Koncerthuset
Koncertsalen

DR SymfoniOrkestret

Christoph Eschenbach
dirigent

Tzimon Barto
klaver

Johannes Søe Hansen
koncertmester

Torsdagskoncerten sendes
direkte i P2 Koncerten og
genudsendes søndag
11. november kl. 12.15.

Mød musikken
Der er koncertintroduktion
kl. 18.30 i koncertsalen med
P2-værten Rie Koch, der
fortæller om programmet
og interviewer medvirkende
fra koncerten.

I koncertpausen vil der
være cd-salg i foyeren,
hvor der bl.a. er mulighed
for at købe Tzimon Bartos
indspilning af Brahms'
klaverkoncerter.

JOHANNES BRAHMS (1833-1897)

Klaverkoncert nr. 2, B-dur, opus 83 (1878-81)

- I Allegro non troppo
- II Allegro appassionato
- III Andante
- IV Allegretto grazioso – Un poco più presto

Varighed: ca. 48'

PAUSE (30') ca. 20.25

Klaverkvartet nr. 1, g-mol, opus 25 (1861)

Orkestreret af Arnold Schönberg (1937)

- I Allegro
- II Intermezzo: Allegro ma non troppo
- III Andante con moto
- IV Rondo alla zingarese: Presto

Varighed: ca. 42'

Johannes Brahms

Klaverkoncert nr. 2

Af Jens Cornelius

Brahms' Klaverkoncert nr. 2 er musik med livserfaringer i kilometermål. Det er et af klavermusikkens mest mættede værker, skrevet af en komponist på højden af sin kunst. Med en spilletid på næsten en time er det også en af de længste klaverkoncerter overhovedet.

Brahms komponerede klaverkoncerten i Wien og uropførte den i Budapest i 1881. En ydre sammenligning med datidens pragtbygninger i de to østrig-ungarske kejserbyer er ikke helt ved siden af. Det er virkelig stort anlagt musik, så omfattende, at man beskrev klaverkoncerten som ”en symfoni for klaver og orkester”, da den blev spillet første gang.

**Brahms ventede hele
22 år efter sin stormfulde
Klaverkoncert nr. 1, før
han skrev nr. 2.**

Klaverkoncerten har fire satser som en symfoni og er lige så rummelig – og lige så langvarig – som en stor symfoni. Men inde i musikken er det ikke den stoiske pragt, der dominerer. Her er både angst, tvivl og sindsoprør. Og der er samtaler mellem instrumenterne, der er så intime, at det minder om kammermusik. Før mærkeligt nok er solisten i dette kæmpeværk også i meget nært samspil med orkestrets enkelte instrumenter.

Hele det lange værk begynder på den smukkeste måde med et enkelt horn tema. Det besvares af et ekko i klaveret. En elegant servering af grundlaget for det ekspansive værk, hvor skønhed og harmoni hele tiden følges med sindets grublerier.

Få minutter senere står det klart, at det også drejer sig om en af de fysisk og musikalsk mest krævende klaverkoncerter i repertoireet. Den er sine steder meget akavet at udføre for pianisten. Den udiplomatiske og ofte provokerende Brahms skal have udtalt, at hans mål var at skrive en klaverkoncert, som kvinder ikke ville kunne magte at spille...!

Efter den brede, altfavnende førstesats præsenterer Brahms som anden sats en tumultagtig og dramatisk *Scherzo*. En satstype, der normalt hører hjemme i en symfoni, og ikke i en klaverkoncert. Det er i høj grad denne ekstra sats, der er med til at give koncerten

sin symfoniagtige form – og det er på mange måder også den mest krasbørstige del af koncerten.

Dens modsætning kommer med den meditative tredje sats, der er en af Brahms' smukkeste stunder overhovedet. Satsen er udformet som en duet mellem klaveret og en cello, der indleder satsen med en lang og gudesmuk solo. En samtale i natten, holdt i en intim og fortlørlig kontakt.

Man kunne have forventet, at så stor en klaverkoncert ville ende med 'en bragende finale', men som en vidunderlig pointe gør Brahms sidste sats mild og underfundig. Som om freden fra tredje sats nu kan bære ham ud i solskinnet med et lysere syn på livet. Det er en beåndet afrunding – vel nok også med en vis resignation eller måske en påtaget uskyld? Vi har i hvert fald bevæget os langt, siden klaverkoncerten begyndte så enkelt med et ensomt hornsinal.

Klaverkvartet nr. 1

Orkestreret af Arnold Schönberg

Tolvtonemusikkens skaber, Arnold Schönberg (1874-1951), var ikke udelukkende en musikalsk revolutionær. Han var historisk meget bevidst, og han anså sig selv og sin musik som en logisk videreførelse af arven fra forgængerne. Han dyrkede sin interesse i den ældre musik ved at lave adskillige arrangementer af den – som samtidig blev hyldester, der måske virker overraskende, hvis man kun tænker på Schönberg som revolutionær.

Blandt Schönbergs arrangementer er musik af Bach, Schubert og valsekongen Johann Strauss. Det største arrangement er hans version af Brahms' Klaverkvartet nr. 1 fra 1861, som i Schönbergs orkesterudgave fra 1937 blev til en slags symfoni på tre kvarters længde.

Da Schönberg lavede sit Brahms-arrangement, var han i 60'erne. Som flygtning fra nazismen havde han slået sig ned i Los Angeles. Til en amerikansk avis kom Schönberg med en manifest-lignende forklaring på, hvorfor han havde orkestreret Brahms' kammerværk. Formuleringen er gennemtænkt og kontant – som Schönberg altid var det:

Min foranledning:

Jeg kan godt lide stykket.

Det spilles sjældent.

Det spilles altid dårligt, for jo bedre pianisten er, desto kraftigere spiller han, og så kan man ikke høre strygerne. Jeg har ønsket for en gangs skyld at kunne høre alt, og det har jeg opnået.

Mit mål:

At holde mig strengt til Brahms' stil og ikke gå længere end han selv ville have gjort, hvis han havde levet i dag.

At overholde alle de regler, Brahms fulgte, og ikke overtræde dem.

Dette kan kun gøres af en musiker, der er uddannet i samme miljø som ham.

.....
Flere årtier efter hans død i USA blev Schönbergs jordiske rester overført til samme kirkegård i Wien, hvor Brahms ligger begravet.
.....

Schönberg var ganske rigtigt opvokset op i Wien, hvor Brahms også havde boet. Aldersmæssigt kunne de faktisk have været far og søn, men stilistisk gik Schönberg helt nye veje efter Brahms' død i 1897. Kærligheden til Brahms' Klaverkvartet nr. 1 har altså været meget stærk og overlevede Schönbergs udvikling væk fra den gammeldags tonale musik.

En klaverkvartet som Brahms' er skrevet for fire instrumenter: klaver, violin, bratsch og cello. Schönberg bruger alle Brahms' noder og tilføjer ingen yderligere selv. De fire stemmer fordeler han på et symfoniorkester, og det klinger virkelig meget som en 'ekstra' symfoni af Brahms. Det er overordentligt stiltro gennemført.

Alligevel er der små elementer i arrangementet, som ikke har fortilfælde i Brahms' musik. F.eks. slagtojsinstrumenterne xylofon og klokkespil, som Brahms aldrig brugte. Brahms lod heller aldrig en basun spille glissando, altså glide på tonerne. Schönbergs forsvar var, at det ville Brahms have gjort, "hvis han havde levet i dag". Og det kan da bestemt ikke udelukkes – selv om Brahms i 1937 ville have været en meget gammel mand på 104 år og måske ikke så eventyrlysten.

Skal man komme lidt malurt i bægeret, må man desværre sige, at Schönbergs orkesterudgave spilles endnu sjældnere end Brahms' oprindelige version for klaverkvartet. På det punkt kom Schönberg ikke til at bære sin gamle kollega længere frem, end han selv kunne klare.

Dirigent

Christoph Eschenbach

Fotograf: Luca Piva

- **Christoph Eschenbach**
- **Tysk dirigent og pianist, født 1940 i Wrocław**
- **Fhv. chefdirigent for bl.a. Orchestre de Paris og National Symphony i Washington**
- **Kommende chefdirigent for Konzerthaus Orkestret i Berlin**

Christoph Eschenbach har gennem mere end et halvt århundrede været blandt verdens førende musikere, både som dirigent og pianist. Hans karriere er imponerende både i omfang og kvalitet, og det er et sjældent livsværk – så meget desto mere fordi Eschenbach voksede op under meget svære vilkår som efterladt og krigsskadet barn i Tyskland under 2. Verdenskrig.

Han er født 1940 i Wrocław, som dengang var en tysk by med navnet Breslau. Efter de traumatiserende oplevelser i barneårene blev han i 1955 optaget på musikkonservatoriet i Köln og senere i Hamburg, hvor han studerede til pianist og dirigent. Han fik sit gennembrud i begyndelsen af 1960'erne og indspillede mange fremragende klaverplader for Deutsche Grammophon. Som dirigent videreuddannede han sig med studier hos to legender, Herbert von Karajan og George Szell.

Som pianist har Christoph Eschenbach især været forbundet med wienerklassisk musik af Mozart, Beethoven og Schubert, mens han som dirigent har arbejdet meget med romantisk musik og det 20. århundredes klassikere. Han optræder stadig af og til som pianist, men ellers har hans dirigentarbejde siden 1980'erne fyldt mere end klaverspillet.

Gennem årene har Christoph Eschenbach været chefdirigent for en række fremragende orkestre. Først for Tonhalle Orkestret i Zürich, NDR Symfoniorkester i Hamburg og Houston Symfoniorkester i USA. Derefter var han fra 2000 til 2010 chefdirigent for Orchestre de Paris og samtidig chefdirigent for Philadelphia Orkestret.

I 2010 blev han udnævnt til chefdirigent for National Symphony i Washington D.C. Han trådte tilbage sidste år, men karrieren er ikke slut for 78-årige Christoph Eschenbach, der til næste år tiltræder posten som chefdirigent for Konzerthaus Orkestret i Berlin.

Klaver

Tzimon Barto

Fotograf: Malcolm Yawm

- Tzimon Barto
- Amerikansk pianist,
født 1963 i Florida

Den amerikanske pianist Tzimon Barto slog igennem i 1980'erne med sin helt egen attitude: en stormfuld ung mand med virtuost repertoire, lækkert hår og nedknappede skjorter. Han har aldrig været bange for at spille på sin egen måde, og den indstilling er jo helt i tradition med den romantiske musik, der udgør hans kernerepertoire.

Tzimon Barto er uddannet på Juilliard School of Music som pianist og dirigent. Efter nogle år opgav han fremtidsudsigten som dirigent og blev fuldtidspianist. Han vandt flere forskellige klaverkonkurrencer i USA og kom i slutningen af 1980'erne til Europa. Her optrådte han bl.a. i Wiens 'gyldne sal' i Musikverein og blev af dirigenten Herbert von Karajan inviteret til at spille ved Salzburg Festspillene.

Ved siden af musikken er Tzimon Barto også forfatter og har udgivet flere digtsamlinger og romaner. Han taler fem sprog flydende og har fordybet sig i latin og oldgræsk. Skriveriet har i perioder optaget meget af hans tid, og han har også dyrket en anden stor interesse: bodybuilding (det siges, at han kan løfte sit flygel ene mand). De senere år har han igen været en meget flittig koncertmusiker, og i denne sæson turnerer han i Spanien, Tyskland, Sydamerika og det fjerne Østen.

Tzimon Barto har i næsten 30 år haft et kunstnerisk makkerskab med dirigenten og pianisten Christoph Eschenbach. De giver også koncerter, hvor de skiftes til at dirigere og være klaversolist. I 2014 udgav de et dobbeltalbum med Brahms' klaverkoncerter – her er det dog udelukkede Barto, der er solist.

Blandt Tzimon Bartos nyeste udgivelser er Bachs *Goldberg Variationer* og et album med musik af den amerikanske komponist Charles Ives, som er en af hans favoritter.

HVAD, HVOR OG HVORDAN I DR KONCERTHUSET

Restauranten: Supplér din koncertoplevelse med en hyggelig og lækker middag i DR Koncerthuset Restaurant. På drkoncerthuset.dk kan du læse mere om restauranten og månedens menu. Det er nødvendigt at reservere bord i forvejen, og det kan gøres på e-mail: book1bord@dr.dk eller telefonisk på 35206360 (hverdage 12-16).

Garderoben er bemanded, gratis og befinder sig i foyeren. Af sikkerhedshensyn er det ikke tilladt at medbringe overtøj og store tasker i koncertsalen.

Pausedrinken kan bestilles og forudbetales i baren inden koncerten – så står den klar til dig i pausen.

Parkeringen: DR Koncerthuset har et parkeringssystem, der er forudbetalt. Det vil sige, at man køber en P-billet i billetautomaten til et bestemt tidsrum og placerer den synligt i forruden på bilen. Det er ikke muligt at forudbetale sin parkering inde i DR Koncerthuset.

Rundvisninger: DR har en række rundvisnings-tilbud og tilpasser gerne rundvisninger efter dine behov. Besøg drkoncerthuset.dk.

Konferencer & events: DR Koncerthuset danner en unik og professionel ramme om ethvert arrangement. Læs mere på DR Koncerthuset's hjemmeside eller kontakt os direkte på email: lejkoncerthuset@dr.dk.

Gruppearrangementer: DR Koncerthuset kan altid skræddersy et gruppearrangement til dig, fx en middag med rundvisning og efterfølgende koncert. Du kan kontakte os på 35206100 eller på email: gruppesalg@dr.dk og få et uforpligtende tilbud.

FÅ NYHEDER OM DR KONCERTHUSET

Nyhedsbrevet: Få alle nyheder om kommende koncerter, konkurrencer og specialtilbud direkte i din indbakke. Tilmeld dig på drkoncerthuset.dk.

Facebook: Koncerthuset er også på Facebook. Her kan du få krydderier til din koncertoplevelse, kommentere, stille spørgsmål og få svar med det samme.

Følg os på facebook.com/drkoncerthuset.

DR's koncertvirksomhed støttes af blandt andre:

A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal
Aage og Johanne Louis-Hansens Fond
Augustinus Fonden
Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens legat
Knud Højgaards Fond
Wilhelm Hansen Fonden
Beckett-Fonden
Bikubenfonden
Det Obelske Familiefond
FrederiksbergFonden
Nordea-fonden
Oticon Fonden
Sportgoodsfonden
Statens Kunstfond